

Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς Ἁγίας Νίνας, Φωτιστρίας τῆς Γεωργίας (14 Α')

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑΝ*

Τῶν *Sevastien de Courtois* καὶ *Alexie Valois*

(περιοδ. «*Figaro*», 17.1.2004)

Η Γεωργία ὑπῆρξε μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες χῶρες, ποὺ υἰοθέτησαν τὸν Χριστιανισμό σὰν ἐπίσημη θρησκεία, τὸ ἔτος 337.

Στὰ βορειο-δυτικὰ τῆς Χώρας οἱ Σβὰν παραμένουν οἱ φύλακες τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καὶ τῶν θησαυρῶν της: Εἰκόνες, ἀριστουργήματα χιλιετή.

Ἐκεῖ βρίσκεται ἡ Σβανετία, περικυκλωμένη ἀπὸ τὶς πιὸ ὑψηλὲς κορφὲς τοῦ Καυκάσου, ὅπως τὸ Ὄρος *Elbroug* (Ἐλμπρούζ), 5.644μ. Σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ χωριά της, στὸ *Ushguli*, ὑψώνονται ἐπιβλητικὰ ὀχυρωμένοι πύργοι ποὺ τὸ 1996 γράφτηκαν στὴν Παγκόσμια Κληρονομιά τῆς Ἀν-

Μιὰ μικρὴ πέτρινη Ἐκκλησία στὸ *Adishi*, ἓνα ὄρεινὸ χωριό. Κρύβει ἓνα ἀληθινὸ ἀριστούργημα τῆς θρησκευτικῆς τέχνης: ἓνα τρύπτυχο τοῦ Χ αἰῶνα, τοῦ ὁποῖου τὴν εὐθύνη ἔχει ἓνας ἡλικιωμένος φύλακας, ὁ *German Kaldani*.

θρωπότητας ἀπὸ τὴν Οὐνέσκο. Ἀνεγέρθηκαν μεταξὺ XI καὶ XIII αἰῶνα, γιὰ νὰ χρησιμεύσουν ὡς πύργοι φρουρήσεως, ἀποθηῆκες τροφίμων καὶ βέβαια κρυψῶνες τῶν Εἰκόνων, πολύτιμων θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τὸ ἀκριβὲς περιεχόμενο τούτου τοῦ πλούτου, δὲν τὸ γνωρίζουμε, διότι πολὺ συχνά, εἰδικοί τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης, ἐκδιώχθηκαν κι ἔφυγαν ἄπρακτοι.

Οἱ γενναῖοι Σβὰν, ποὺ ζοῦν σὲ γῆ ἄγονη καὶ σκληρή, μὲ χειμῶνες ἀτελείωτους, κρατοῦν μιὰ δυσπιστία ποὺ τὴν κληρονόμησαν ἀπὸ τὸ

παρελθόν. Στην δεκαετία του '60, εκπρόσωποι τῆς Κυβέρνησης πήραν μιὰ βίβλο χειροποίητη, στολισμένη μὲ πολύτιμους λίθους, δῆθεν νὰ τὴν συντηρήσουν καὶ ποτὲ δὲν τὴν ἐπέστρεψαν. Ἐπίσης μέσα σ' ἓνα ξωκκλήσι τὸ 1937, τέσσερις ξένοι θάφτηκαν ζωντανοί. Εἶχαν ἐπιχειρήσει νὰ σφετεριστοῦν τὴν Εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Kuirike (Κβιρίκ), ὁ ὁποῖος μαρτύρησε ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ τὸν ἔχουν Ἅγιο, Προστάτη τους.

Τὶς βαθιὲς κοιλάδες τῆς περιοχῆς τὶς χρησιμοποιοῦσαν σὰν ἱερὸ κρησφύγετο. Ἄπ' ὅλες τὶς περιοχὲς τῆς Γεωργίας, ἐρχόντουσαν κάτοικοι, φορτωμένοι μὲ θησαυροὺς ἀπὸ τὶς ἐκκλησίαις τους, προκειμένου νὰ τοὺς προστατέψουν ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἢ Μογγόλους εἰσβολεῖς. Ὅταν ἐπανῆλθε ἡ εἰρήνη, οἱ Εἰκόνες μεταφέρθηκαν στὰ σπίτια τους. Τὴν εὐθύνη αὐτῶν ἔχει πάντα μιὰ ἴδια οἰκογένεια σὲ κάθε χωριὸ καὶ τὰ μυστικὰ ὀρισμένων κρυψῶνων στὰ βουνά, δὲν μεταδίδονται παρὰ ἀπὸ πατέρα σὲ γιό.

Δυστυχῶς, ὁ φόβος τῆς ἀστυφιλίας καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ σκεπτικισμοῦ τῶν νέων προκαλοῦν ἀνησυχία στοὺς παλαιότερους. Ποιὸς θὰ φυλάξει αὐτὰ τὰ Ἱερὰ Κειμήλια τῆς Ὁρθοδοξίας;

Γιὰ νὰ ἀπαντήσουμε, πρέπει νὰ ἀντιληφθοῦμε τὴν γενναιότητα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, γιὰ τοὺς ὁποίους τὸ νόημα τῆς ζωῆς δὲν δικαιώνεται παρὰ μόνο ἀπὸ τὴν διατήρηση αὐτῆς τῆς Ὁρθοδόξου Κληρονομιάς.

Οἱ κρυμμένες εἰκόνες τοῦ Καυκάσου

Ἀπὸ τὸν XI αἰώνα, οἱ «machubis» (μασμπί), αὐτοὶ οἱ πέτρινοι μὲ ἀχυρόλασπη φτιαγμένοι πύργοι, ὀρθώνονται σχεδὸν μέσα σὲ ὅλα τὰ Χριστιανικὰ χωριὰ τῆς Γεωργίας. Μιὰ ἀρχιτεκτονικὴ, ἡ ὁποία εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα, γιὰ τὴν Ὑψηλὴ Σβανετία, νὰ τὴν κάνει νὰ γραφεῖ στὴν παγκόσμια κληρονομιά τῆς ἀνθρωπότητας.

Ἡ Γεωργία ὑπῆρξε μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες χῶρες, ποὺ υἰοθέτησαν τὸν Χριστιανισμὸ σὰν ἐπίσημη θρησκεία. Ἦταν τὸ ἔτος 337. Ἀπὸ τότε, ἡ Γεωργιανὴ Ἐκκλησία ἀντιστάθηκε στὶς περσικὲς, ἀραβικὲς καὶ ὀθωμανικὲς ἐπιδρομές. Στὰ βορειο-δυτικὰ τῆς χώρας, οἱ Svans (Σβάν) εἶναι οἱ φύλακες τῆς ὀρθόδοξης πίστεως καὶ τῶν θησαυρῶν της: Εἰκόνες, ἀριστουργήματα χιλιετή.

Μέσα στὸ ἐξωκκλήσι τοῦ Lagurka (Λαγκύρκα), αὐτὴ ἡ εἰκόνα πα-

ρουσιάζει τὸν Ἅγιο Κνirike (Κβιρίκ), ὁ ὁποῖος ἐμαρτύρησε ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Φυλάει τοὺς κατοίκους τῆς κοιλάδας σχεδὸν πάνω ἀπὸ χίλια χρόνια.

Οἱ Σβάν (Svans) εἶναι οἱ φύλακες τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως καὶ οἱ εἰκόνες μεταβιβάζονται ἀπὸ πατέρα σὲ γιό.

Οἱ «machubis» (μασμπί), ποὺ ἔχουν ὕψος 15 μέτρα, χρησίμευαν ἄλλοι σὰν καταφύγιο κατὰ τὴν διάρκεια τῶν μουσουλμανικῶν ἐπιδρομῶν. Σήμερα αὐτοὶ οἱ πύργοι δὲν συντηροῦνται πιὰ καὶ κινδυνεύουν νὰ ἐξαφανιστοῦν.

Οἱ εἰκόνες δὲν συμβολίζουν μόνο τὴν πίστη: Ἐκφράζουν τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Προστατεύοντας αὐτές, οἱ ἄνθρωποι προφυλάσσονται καὶ οἱ ἴδιοι.

Θὰ εἶδινα καὶ τὴ ζωὴ μου, γιὰ νὰ προστατέψω τὸν θησαυρὸ τοῦ χωριοῦ μας. Μᾶς συνέβη στὸ παρελθὸν νὰ ρίξουμε ψηλὰ ἀπὸ τοὺς πύργους ξένους, ποὺ ἤθελαν νὰ τὸν ιδιοποιηθοῦν, λέει ὑπερήφανος ὁ German Kaldani (Ζερμὰν Καλντανί), ἀρχηγὸς φυλῆς καὶ φύλακας εἰκόνων, σ' ἓνα μικρὸ χωριὸ τῆς Σβανετίας, χτισμένο στὰ 2.200 μέτρα ὕψος, στὰ βουνὰ τῆς Γεωργίας. Πρὶν ἀπὸ αὐτόν, ἦταν ὁ πατέρας του καὶ ὁ παππούς του, ποὺ ὑπερασπίστηκαν αὐτὸν τὸν θησαυρὸ: Πολλὲς δεκάδες εἰκόνων ἀσημένιες ἢ χρυσαφένιες γιὰ τὶς ὁποῖες ἡ παράδοση διαβεβαιώνει ὅτι ὀρισμένες κρατοῦν ἀπὸ τὸ IX (9ο) αἰῶνα...

Σφηνωμένη στὰ βορειο-δυτικὰ τῆς Γεωργίας, κοντὰ στὰ σύνορα τῆς Ρωσίας καὶ περικυκλωμένη ἀπὸ τὶς πρὸ ὑψηλὲς κορφὲς τοῦ Καυκάσου, ὅπως τὸ Ὄρος Elbroug (Ἐλμπρούζ), ποὺ ἔχει ὕψος 5.644 μέτρα, ἡ Σβανετία, εἶναι μιὰ περιοχὴ περιτριγυρισμένη ἀπὸ μυστήρια. Εἶναι ἡ ζωντανὴ καρδιὰ μιᾶς θρυλικῆς Γεωργίας, αὐτὴ τοῦ Jason (Ἰάσονος) καὶ τῶν Ἀργοναυτῶν του, ποὺ βρῆκαν τὸ Χρυσόμαλλο Δέρασ στὴ κοίτη τῶν ποταμῶν της, καθὼς καὶ αὐτὴ τῶν ἄγριων πολεμικῶν φυλῶν, οἱ ὁποῖες πολὺ νωρὶς προσῆλθαν στὸν Χριστιανισμό, φυλάγοντας πάντα ζηλότυπα τὰ μυστικά τους.

Χρειάζονται πάνω ἀπὸ τρεῖς μέρες, γιὰ νὰ διασχίσεις τὰ 250 χιλιόμετρα, ποὺ χωρίζουν αὐτὲς τὶς χαμένες κοιλάδες ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα Tbilissi (τὴν Τιφλίδα). Ὁ δρόμος εἶναι ἄσχημος. Ἐνῶ στὴν ἀρχὴ ἀκολουθεῖ μιὰ ἤρεμη κοιλάδα μετὰ γίνεται ὀφιοειδὴς καὶ στὴ συνέχεια ἀνεβαίνεισ δερβέντα (κλεισοῦρες, περάσματα), ἀπ' ὅπου ἐπεκτείνονται τοπία μιᾶς ἀπίστευτης τραχύτητος.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς χρονιᾶς οἱ πολυάριθμες κατολισθήσεις, οἱ μεταπτώσεις τοῦ ἐδάφους ἢ οἱ χιονοστιβάδες μποροῦν νὰ ἀποκλείσουν τὸν δρόμο γιὰ πολλὲς βδομάδες. Ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ δοῦμε μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀπομόνωση, τὴν κλίση τῶν Σβὰν (Svans) σὰν «προφυλακὴ τῆς πίστεως».

Θησαυροὶ ποὺ ἀκόμη δὲν μᾶς εἶναι γνωστοὶ

Παρὰ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς Γεωργίας ἀπὸ τὸ 1991, ἀκόμα ὁ Ρωσικὸς Στρατὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ ἐλέγχει τὴν πρόσβαση στὴ περιοχὴ. Ἀπαγορεύεται νὰ κυκλοφορεῖς τὴν νύκτα, διότι ἐκτίθεσαι στὸν κίνδυνο νὰ σὲ κατακλέψουν ληστές.

«Μιὰ γῆ, ποὺ ὑποφέρει ἀπὸ πείνα, κατοικημένη ἀπὸ ἓνα λαὸ θυμωμένο...», ἔγραφε ἓνας Βικτωριανὸς ταξειδιώτης σχετικὰ μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ζοῦν σ' αὐτὰ τὰ μέρη. Δὲν ἦταν σπάνιο, σύμφωνα μὲ αὐτόν, νὰ συναντήσεις πολεμιστὲς ντυμένους μὲ ἀλυσιδωτοὺς θώρακες πανοπλίας, ποὺ ἀνήκαν στοὺς σταυροφόρους!

Τὸ χωριὸ Ushguli, στὰ 70 χιλιόμετρα τῆς Mestia, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐπιβλητικὰ τῆς Σβανετίας. Μᾶς ὑποδέχεται ἀπὸ ψηλά, μὲ τοὺς ὄχυρωμένους πύργους του, ποὺ ὑψώνονται περήφανοι ὡσὰν τὰ τελευταῖα φαντάσματα μιᾶς πολυτάραχης ἱστορίας. Εἶναι οἱ «machubis» (μασυμπί), ποὺ ἀπὸ τὸ 1996 γράφτηκαν στὴν Παγκόσμια Κληρονομιά τῆς Ἀνθρωπότητας ἀπὸ τὴν Οὐνέσκο.

Φτάνουν περίπου στὸ ὕψος τῶν 15 μέτρων, εἶναι φτιαγμένοι ἀπὸ πέτρα καὶ ἀχυρόλασπη, ἀνεγέρθησαν μεταξὺ τοῦ XI καὶ XIII αἰώνα, γιὰ νὰ χρησιμεύουν ὡς ἀποθήκες γιὰ τρόφιμα ἢ ὡς πύργοι φρούρησης. Οἱ οἰκογένειες τοῦ χωριοῦ εὔρισκαν ἐκεῖ καταφύγιο σὲ περίπτωση ξένων ἐπιδρομῶν ἢ ἐπιθέσεως ἐνὸς γειτονικοῦ χωριοῦ γιὰ ξεκαθάρισμα λογαριασμῶν. Καὶ βέβαια μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς πύργους ἔκρυβαν τὶς πολύτιμες εἰκόνες, θησαυρὸ τῆς Χριστιανοσύνης.

Οἱ λιγοστοὶ ξένοι, οἱ ὁποῖοι ριψοκινδυνεύουν μέσα σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ, δὲν μποροῦν νὰ διεισδύσουν, παρὰ κατ' ἐξαιρέσειν, μέσα στὰ ξωκκλήσια, ποὺ εἶναι κλειστὰ μὲ βαριὰ λουκέτα.

Πολὺ συχνά, εἰδικοὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης ἐκδιώχθηκαν κι ἔφυγαν ἄπρακτοι. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, τὸ ἀκριβὲς περιεχόμενον τούτου τοῦ πλοῦτου δὲν τὸ γνωρίζουμε καλά.

Μέχρι σήμερα, βέβαια, δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀπογραφή οὔτε κἄν σοβαρὲς μελέτες πάνω σ' αὐτὲς τὶς εἰκόνες.

Οί Σβάν ἔχουν μιὰ τρομερὴ δυσπιστία, ποὺ τὴν ἔχουν κληρονομήσει ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο τους παρελθόν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ πιὸ πρόσφατο.

Ὁ German Kaldani (Ζερμὰν Καλντανί), ὁ ἄνθρωπος ποὺ μᾶς φιλοξενεῖ, 63 χρονῶν, διηγεῖται, πὼς στὴ δεκαετία τοῦ '60 ἐκπρόσωποι τῆς Κυβέρνησης πῆραν μιὰ Βίβλο χειρόγραφη τοῦ ΙΧ αἰώνα, σὲ μικρογραφία καὶ στολισμένη μὲ πολύτιμους λίθους.

–Μᾶς εἶπαν ὅτι τὴν ἔπαιρναν, γιὰ νὰ τὴν συντηρήσουν. Ποτὲ δὲν τὴν ἐπέστρεψαν, μᾶς λέει λυπημένος.

Μέσα στὸ ξωκκλήσι, ὁ φύλακὰς τῆς διηγεῖται ἀκόμα ὅτι τὸ 1937, τέσσερις ξένοι θάφτηκαν ζωντανοί. Εἶχαν ἐπιχειρήσει νὰ σφετεριστοῦν τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Κνιτῖκε (Ἁγιος Κήρυκος), ὁ ὁποῖος μαρτύρησε ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ ἄρχισε νὰ τιμᾶται ἀπὸ τὸν ΧΙ αἰώνα, σὰν Ἁγιος προστάτης τῆς κοιλάδας τοῦ Juguri, τῆς ζωτικῆς ἀρτηρίας τῆς περιοχῆς τῶν Σβάν.

Μὲ τὴν ἀνδρεία τους, οἱ Σβάν συμβόλισαν τὴν μεγάλη δύναμη τῆς Γεωργίας, γιὰ αἰῶνες. Τόσα πολύτιμα μέταλλα σὲ μιὰ ἄγωνα γῆ, σὲ ἐκπλήσσουν. Ἀπόρθητοι προμαχῶνες, οἱ βαθιὲς χωμένες κοιλάδες τους, γιὰ πολὺ χρονικὸ διάστημα ἐθεωρήθησαν σὰν τόπος καταφυγίου, σχεδὸν ἱερὸν μέρος ὅπου ἀπ' ὅλες τὶς περιοχὲς τῆς Γεωργίας ἐρχόντουσαν οἱ λαοί, φορτωμένοι μὲ θησαυροὺς ἀπὸ τὶς Ἐκκλησίες τους, προκειμένου νὰ προστατευτοῦν ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἢ Μογγόλους εἰσβολεῖς. Ὄταν ἐπανῆλθε ἡ εἰρήνη, οἱ Εἰκόνες ἔμειναν στὰ σπίτια τους. Ἐχοντας ὑπομονετικὰ ἀποκτήσει τὴν ἐμπιστοσύνη τους, οἱ Σβάν ποὺ συναντήσαμε, μᾶς ἀπεκάλυψαν μὲ περηφάνια ὠρισμένες ἀπὸ αὐτές.

Ἡ ζωὴ εἶναι σκληρὴ σ' αὐτὰ τὰ βουνὰ τοῦ Καυκάσου. Ἡ γῆ καλλιεργεῖται δύσκολα, οἱ χειμῶνες ἐπεκτείνονται ἀτελείωτα καὶ πρέπει κουτσὰ - στραβὰ νὰ θρέψουν τὰ κοπάδια, ὅλη τὴ χρονιά. Ὁ ἠλεκτρισμὸς σπάνια λειτουργεῖ, τὰ ραδιοφωνικὰ κύματα δὲν φτάνουν παρὰ μόνο ὅταν ὁ καιρὸς εἶναι καλός. Οἱ κανόνες τῆς κοινωνικῆς ζωῆς προφύλαξαν τὴν φυλετικὴ τους πλευρά.

Τὴν εὐθύνη τῶν εἰκόνων ἔχει πάντα μιὰ ἴδια οἰκογένεια σὲ κάθε χωριὸ καὶ τὰ μυστικὰ ὠρισμένων κρυψῶνων στὸ βουνό, δὲν μεταδίδονται παρὰ ἀπὸ πατέρα σὲ γιό. Δυστυχῶς, τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν νέων δὲν ὄνειρεύονται παρὰ νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν Σβανετία, παρασυρμένοι ἀπὸ τὴν ὑπόσχεση μιᾶς ζωῆς, λιγότερο ἀρχαϊκῆς, στὴν Τιφλίδα. Τὰ χωριὰ σιγὰ-σιγὰ ἐρημώνουν.

Οί παλιοί ἀναρωτιοῦνται γιὰ τὸ ποιός θὰ φυλάξει μελλοντικὰ τὶς εἰκόνες, εὐαίσθητες παρουσίες ἑνὸς ξεχασμένου χρυσοῦ αἰῶνα... Μερικοὶ σκέφτονται νὰ τὶς μοιραστοῦν οἱ οἰκογένειες μεταξύ τους πρὶν μεταναστεύσουν πρὸς τὴν πόλη.

Ποιός εἶναι πραγματικὰ ὁ δεσμός, ποὺ τοὺς ἐνώνει μὲ αὐτὰ τὰ κειμήλια τοῦ παρελθόντος; Πῶς μποροῦμε νὰ ἀποφύγουμε τὸν διασκορπισμὸ αὐτῆς τῆς φανταστικῆς κληρονομιάς καὶ τὴν πώλησή της ἀπὸ ὀργανώσεις τῆς μαφίας; Γιὰ νὰ ἀπαντήσουμε σ' αὐτὴ τὴν ἀνησυχία, χρειάζεται νὰ ἔχουμε ἀντιληφθῆ τὴν βαθιὰ γενναιοῦτητα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, γιὰ τοὺς ὁποίους τὸ νόημα τῆς ζωῆς δὲν δικαιώνεται παρὰ μόνον ἀπὸ αὐτὴ τὴ διατήρηση τῆς κληρονομιάς.

Γῆ Χριστιανοσύνης

Οἱ Γεωργιανοί, ποὺ δέχθηκαν τὸν Χριστιανισμὸ σὰν ἐπίσημη θρησκεία ἀπὸ τὸ πρῶτο ἡμισυ τοῦ IV αἰῶνα, ὅπως καὶ οἱ Ἀρμένιοι, δὲν ἔπαυσαν νὰ μάχονται κατὰ τῶν ξένων ἐπιδρομέων, Περσῶν, Τούρκων, Μογγόλων, τῶν ὁποίων συχνὰ ἔπρεπε νὰ ὑποστοῦν τὴν κυριαρχία.

Γνώρισαν τὴν πιδὲ εὐτυχημένη ἐποχὴ τους, τὸν χρυσὸ τους αἰῶνα, ἀπὸ τὸν XI μέχρι τὸν XIII αἰῶνα, ὅταν κυρίαρχοι, ὅπως, ὁ Δαυῖδ ὁ Constructe (1089 - 1125), ποὺ νίκησε τοὺς σελτζούκους Τούρκους καὶ ἡ βασίλισσα Thamar (1184 - 1213), ἡ ὁποία ἐπέκτεινε τὸ ἔδαφος τῆς Γεωργίας ἀπὸ τὴν Μαύρη Θάλασσα ἕως τὴν Κασπία.

Ἐξασφάλισαν συγχρόνως τὴν ἀνεξαρτησία τοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἀναγέννηση τῶν τεχνῶν καὶ γραμμάτων, Ἐκκλησίες, κάστρα, τοιχογραφίες νωπές, Εἰκόνες, καὶ σμάλτα μαρτυροῦν σήμερα αὐτὸ τὸ μεγαλεῖο τοῦ παρελθόντος.

Οἱ Εἰκόνες, θεῖα σύμβολα

Οἱ Εἰκόνες, δὲν εἶναι ἀπλὰ ἔργα τέχνης. Γιὰ τοὺς Ὁρθόδοξους Χριστιανοὺς ἐκφράζουν τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ μυστηρίου του. Ἡ Ἐκκλησία ὄρισε τὴν Εἰκόνα σὰν ἕνα ναό, ἕνα χῶρο ὅπου τὸ πρόσωπο ποὺ ἀπεικονίζεται εἶναι συγχρόνως μυστηριωδῶς παρόν.

Οἱ πρῶτες Εἰκόνες, οἱ ὁποῖες παρουσίαζαν τὸν Χριστό, τὴν Παναγία ἢ τοὺς Ἁγίους ἦταν ἀπλῶς ζωγραφισμένες πάνω σὲ ξύλο. Οἱ

πιὸ παλιὲς ποὺ εἶναι γνωστὲς μέχρι σήμερα φυλάγονται στὸ Μοναστήρι τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης στὸ Σινά.

Στὸ Βυζάντιο, τὸ σκάλισμα, ἢ ἡ τέχνη τοῦ μετάλλου, ποὺ εἶναι δουλεμένο μὲ σφυρί, ἐμφανίζεται τὸν XIII αἰώνα. Λίγο-λίγο αὐτὴ ἡ τεχνικὴ ἀπλώνεται σὲ ὅλη τὴ Χριστιανικὴ Αὐτοκρατορία. Στοὺς Γεωργιανούς, ποὺ εἶναι πολὺ ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὴν τέχνη τῆς Κωνσταντινούπολης, τὸ σκάλισμα φτάνει στὴν ἀκμὴ του ἀπὸ τὸ πρῶτο ἥμισυ τοῦ XI αἰώνα.

Ὁ χρυσὸς αἰώνας τῆς Γεωργιανῆς Εἰκονογραφίας θὰ συνεχιστεῖ μέχρι τοῦ XIII αἰώνα.

(*) Ἐφημερ. «**Ὁρθόδοξος Τύπος**», ἀριθ. 1551/21.5.2004, σελ. 4· ἀριθ. 1552/28.5.2004, σελ. 4· ἀριθ. 1553/4.6.2004, σελ. 4· ἀριθ. 1554/11.6.1994, σελ. 4.